

En tout cas, l'importance de l'œuvre romanesque de Proust pour l'évolution du genre et des techniques littéraires du roman moderne est de premier ordre.

M. Gaštan Picon pouvait choisir parmi plusieurs modes d'approche de l'œuvre proustienne en écrivant son livre. En abordant son sujet, il a opté pour une méthode qui est la seule bonne: celle de réexaminer, à partir de points de vue nouveaux, attentivement les textes et d'expliquer l'œuvre de Proust d'elle-même. Certes, maints côtés de l'art du romancier ont dû aussi rester hors du champ visuel de l'auteur. Mais M. Picon a réussi, sans doute aucun, à écrire un excellent livre d'initiation, non seulement à la lecture de Marcel Proust, mais encore à l'étude de certains aspects du roman moderne tout court.

Jaroslav Fryčer

Karel Honzík, *Ze života avantgardy* (Čs. spisovatel, Praha 1963, 241 stran).

Umělecká avantgarda mezi dvěma válkami je v posledních letech středem pozornosti české uměnovědy. Jmenujeme za všechny publikace Chvatikovu knihu o Bedřichu Václavkovi, Obstovu a Scherlovu knihu K dějinám divadelní avantgardy, obírající se J. Honzlem a E. F. Burianem. Děje se tak jistě právem. Vždyť z avantgardy vyšli významní představitelé našeho umění a literatury a na mnohé výboje avantgardy navazuje umění a literatura také dnes.

K zevrubnému historickému zhodnocení dvacátých a třicátých let v české literatuře a umění významně přispěli svými paměti účastníci tohoto dění: V. Nezval (*Z mého života*), A. Hoffmeister (*Mládí generace*) aj. Nyní k nim přibýly vzpomínky Karla Honzíka, vynikajícího architekta a publicisty — autora knih *Tvorba životního slohu, Cestou k socialistické literatuře* atd. Honzík (nar. 1900) je výrazným členem generace, která vstupovala do života po r. 1918. Student téhož gymnasia v Křemencově ulici, odkud přišel K. Teige a A. Hoffmeister, člen *Devětsilu*, prožíval — hlavně po r. 1923 — velmi intenzivně vzrušenou dobu nástupu poetismu a konstruktivismu. V třicátých letech pak se zúčastnil kulturního dění zejména jako člen *Levé fronty* a Svazu socialistických architektů.

Honzíkova kniha, třebaž je psána architektem a obírá se především děním v architektuře, nevyčerpává se líčením poměrů jen v této oblasti. Autor — v duchu univerzalizmu devětsilské generace, jejíž členové pracovali současně v několika uměleckých oborech, sleduje kulturní a umělecké dění v celku, v široké souvislosti literatury, výtvarnictví, architektury a divadla.

Kniha se dělí na dvě části: první okruh kapitol je věnován letům dvacátým a vychází v autorově podání velmi sytě; druhý okruh kapitol rýsuje dění let třicátých — tehdy už Honzík nestál tolik uprostřed významných událostí a proto jeho obraz je kusejší a podání telegrafičtější (s výjimkou pasáží věnovaných stavbě „mrakodrapu“ Penzijního ústavu v Praze, jejíž spolu s J. Havlíčkem navrhl — boje o realizaci původního plánu svědčí o džungli ve stavitelství za kapitalismu).

Za největší zisk Honzíkovy knihy považuji to, že se autorovi podařilo vysledovat a zachytit pocit generace, celkovou atmosféru vzrušené doby (obzvláště let dvacátých). Autor mnoho viděl, mnoho si pamatuje a nepohrdne pro vystižení situace ani reprodukcí dobových anekdoty.

Honzík podal několik plastických charakteristik vůdčích zjevů generace, ať mladých umělců u nás (malíř A. Wachsman „katalyzátor“, K. Teige, J. Kroha, B. Feuerstein aj.) nebo ve světě (W. Gropius, Le Corbusier aj.).

Z Honzíkovy knihy může vydatně těžit také literární a divadelní historie. Zejména tehdy, bude-li sledovat vztahy literatury, výtvarnictví, filmu a divadla. Namátkou jen připomínám paralelismus témat v literatuře a výtvarnictví (např. paralelismus děl malíře O. Mrkvičky a básníka J. Wolkra), zrod „osvobozeného smíchu“ v Osvobozeném divadle apod.

Honzík, který si uchoval smysl pro detail, podává své vzpomínky tvarem jakýchsi filmových záběrů. Někdy sahá i k dobovým pramenům (zápisy ze schůzí, soudobé kritiky, dopisy druhů). Jako umělec dovede se vyjádřit často obrazně. Nikdy však se jeho vypravování nerozbrědá v mnohomluvnosti.

Každé paměti podávají subjektivní pohled účastníka na zachycované události. V tom je jejich síla i omezení. Hodnotné paměti — a Honzíkovy k nim patří — budou vždy doprovedem materiálového studia historického a namnoze jeho podněcovatelem.

Artur Závodský

Sbírka přísloví Josefa Dobrovského v prvním kritickém vydání

Jako 17. svazek *Spisů* a projevů Josefa Dobrovského vyšla jeho *Českých přísloví sbírka* (Nakladatelství CSAV, Praha 1963). Její editor Miroslav Heřmánek zařadil do tohoto svazku